

IZHAJA OB
ČETRTKIHUREDNIŠTVO IN UPRAVA
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT PREDAL ŠT. 345
RAČ. POŠT HRAN V
LJUBLJANI ŠT. 15393DRUŽINSKI TEDNIK
ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVOPOSAMEZNA
ŠTEV. 2 DINNAROČNINA 1 LETO
80, 1/2 LETA 40, 1/4 LE
TA 20 DIN V ITALIJI
NA LETO 40 L. FRAN
CUI 60 F. AMERIKI 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, 25. februarja 1932

Štev. 9

Šišenski astrolog in — čistilec čevljev

Obisk pri domačinu, ki bere človeško usodo iz zvezd

Stanuje v Šiški v majhni podstrešni sobici. Hišna številka je 13! Torej tista zagonetna številka, ki pomeni za tolike nesrečo... pa tudi srečo.

Črna zvezda je na vratih

Na vratih je njegovo ime. Oči pa ti obvisijo na veliki črni zvezdi, ki je pritrjena nad imenom. V sobici je postelja, miza in gašperček ter omara, ki se šibi pod težo debelih knjig o astrologiji (prerokovanju iz zvezd), hiromantiji (prerokovanju z dlani) itd. Sama „okultna“ literatura. Po zidovih, na mizi in povsod, kjer se le da kaj obesiti ali postaviti, so nalepljeni horoskopi (astrološka označba položaja zvezd ob uri rojstva katerega človeka), črteži dlani s črtami, risbe z nebesnimi in astrološkimi znamenji. Na postelji leži hleb kruha, vse drugo pa priča, da živi stanovalec te sobice posebno življenje: da hoče razvozlati tajne nadnaravnega okultnega življenja, usodo, ki jo človeku pišejo zvezde!

Gorje mu, kdor se peča z okultizmom z nečistim duhom

K takim ljudem, kakršni so šišenski astrolog, gre človek vedno z nezaupanjem. Morda zatagadelj, ker je med to vrsto ljudi toliko pustolovcev. Po razgovoru z njim pa sem moral priznati, da ni doslej še nihče zbudil v meni tako trdnega prepričanja, da je poštenjak do dna duše, kakor ta astrolog. Nihče te vrste ljudi mi tudi še ni tako natančno pogodil značaja kakor ta.

Najbrž je slutil, da mu ne zaupam. Zato je vzel debelo knjigo s police in prečital iz nje tole:

„Gorje tistemu, ki se peča z okultnimi stvarmi z nečistim duhom! Moč usode se nad njim maščuje in taki čarodeji končajo v bedi in pomanjkanju!“

Usoda: rojstno leto, dan in ura

Povedal sem, kdaj sem se rodil: za natančen horoskop ne zadošča samo leto in dan, povedati je treba tudi uro rojstva. Astrolog mi je rekel, da je horoskop brez rojstne ure kakor obleka, ki jo kupiš že narejeno v konfekciji, horoskop z rojstno uro in minuto pa kakor obleka izdelana po meri. Spomnil sem se, da mi je mati nekoč pripovedovala, da sem se rodil zjutraj ob 7. uri. Ko je bil moj horoskop narejen, sem šele videl, kako

usodno bi bilo zame, če bi bil rojen n. pr. ob 7. zvečer.

Z napetostjo sem opazoval astrologa, kako je vrtel v posebnem aparatu kolesa z vsemogočimi znamenji in iskal po knjigah, kako so stali planeti ob letu, dnevu in uri mojega rojstva. Za horoskope ima že pripravljene natiskane obrazce horoskopov, v katere včrta znamenja planetov, številke in črte, da razdeli z njimi horoskop v 12 delov. V največji tišini je opravljal to delo, le plamen v gašperčku je boječe plahutal.

Vsakdo mora imeti kako strast!

Prižgal sem si cigareto, astrolog pa je segel po cigari. Rekel je: „Vsakdo, kdor mora zbrano misliti, streže kaki strasti! Cankar in Prešeren sta pila, Heine je duhal gnilo sadje, ko je pisal, Flaubert je držal noge v mrzli vodi!“

In res je astrolog s strastjo vlekel svojo cigaro, ko je postavljaj planet v moj horoskop. Če bi ga ne motil z vprašanji, bi pozabil, da sedim poleg njega, tako je bil zbran.

Horoskop je bil narejen in pričel mi ga je razlagati.

Planeti vplivajo na človekovo usodo dobro ali slabo, v kakršni poziciji so pač med seboj. Planet, ki teče ob uri rojstva v obratni smeri z drugimi, vpliva dobro ali slabo z dvojno močjo. Slabi vpliv kakega planeta drugi planet v

boljši poziciji lahko omili ali povsem uniči.

Kozmična zaščita

Tako mi je razlagal, kako vplivajo planeti na usodo. Nato je čital iz horoskopa, ki ga je napravil zame, kakšna je moja usoda. Rodil sem se v petek, to je Venerin dan. Rojstno leto je vladala Luna. Solnce je stalo takrat v znamenju rib.

Od človekovega temperamenta ali značaja odvisi vse, je dejal astrolog. Značaj je usoda! Vaš horoskop kaže, da uživite takozvano kozmično zaščito. Vaši planeti stoje vsi dobro. Njih slabi vpliv je zaradi te konstelacije omejen. S tem še ni rečeno, da nimate v življenju t žkoč, toda vse nadloge, nesreče in udarci usode se bodo srečno končali. Noben padec v življenju ne bo za vas katastrofalen, vselej boste spet vstali.

Nato mi je razložil horoskop še zastran denarja, potovanj, odnosov do sorodnikov, glede staršev, doma in starosti, sposobnosti, sreče, ljubezni itd.

V kolikor mi je bilo mogoče kontrolirati, sem bil presenečen nad natančnostjo in pravilnostjo astrologovih izjav.

Kako sem ušel zli usodi

Ob koncu razgovora z astrologom sem šele spoznal, kakšna sreča je bila zame, da me ni mati rodila

12 ur kasneje. Če bi se bilo to zgodilo, ne bi mogel iz kremljev zle usode, kajti bil bi — babjek in kvartač!

Tako je vsaj kazal horoskop in bil sem neznansko srečen, ko sem se poslavljaj od šišenskega astrologa, da me je mati rodila ob 7. uri zjutraj in ne ob 7. uri zvečer. Zaradi tega se ji moram še od srca zahvaliti. Zaradi tega sem ušel zli usodi.

Vendar si nisem mogel kaj, da ne bi astrologa ob slovesu še vprašal, zakaj se je začel pečati ravno z astrologijo.

Pojasnil mi je, da je njega samega usoda strašno tepla. Tako je premišljeval, kako bi se ji postavil v bran. Če približno veš, kakšna je tvoja usoda, kdaj in kje ti preti nevarnost itd., moreš s svojo trdno voljo preprečiti zle posledice in katastrofe v življenju. Čedalje globlje je prodiral v nauk, ki uči, v kakšni odvisnosti je usoda vsakega človeka od zvezd. Tako je postal astrolog.

Izneveril se pa ni svojemu staremu poklicu. Ko bo sneg skopnel in bo posijalo toplejše pomladansko solnce, boste našega šišenskega astrologa lahko videli, kako čisti čevlje pri Mikliču pred glavnim ljubljanskim kolodvorom. Izneveril bi se morda temu poklicu, če bi od astrologije lahko živel, toda s temi stvarmi se noče pečati z „nečistim duhom“...
Mi.

Kaj vam hoče povedati?

Dražestna igralka
Renate Müller
(Foto Ufa)

Najbogatejši med bogatimi

Od Salomona do Rockefellerja in Forda

Skoraj ne mine teden, da ne bi ta ali oni list omenil Rockefellerja ali Forda in ugibal, kateri njiju je pač najbogatejši zemljan sedanjega veka. Pa je težko dognati, ko Ford in Rockefeller najbrž niti sama še približno vesta, koliko je vredna vsa njuna imovina. Vse cenitve na podlagi davčnih izkazov so samo približne; zakaj gigantskega premoženja, ki jih imata ta dva sodobna kreza v vseh petih delih sveta, se iz davkov sploh ne dajo ugotoviti. Ker se davčni izkazi nanašajo samo na tiste kapitalije, ki so uradno registrirane kot last ali solastništvo tega ali onega denarnega mogočnika. Če zato na podlagi teh izkazov sodimo, da sta Ford in Rockefeller vredna po 400 do 500 milijonov dolarjev, smemo biti prepričani, da pomenijo te številke samo majhen del njunega pravega premoženja.

A nikar ne mislite, da pozna samo sedanji vek take srečnike, ki sta jim sposobnost in sreča vrgla v naročje taka pravljica bogastva. O, ne! Tudi v daljnem srednjem veku in pred več tisočletji v tajinstvenem starem veku so že poznali može, ki so si znali nakupiti imetja, s kakršnimi danes komaj Ford in Rockefeller razpolagata.

Faraon s pol bilijona Din

Najbogatejši med faraoni, Ramzes III., ki je vladal pred 3000 leti v Egiptu, je imel premoženje kakih 400.000 talentov, to je pol milijarde dolarjev ali po naše 28 milijard dinarjev. Toda pomisliti moramo, da je imel takrat denar čisto drugo kupno moč kakor danes. Saj se je n. pr. tedaj dobila rejena krava za 70 Din, mernik pšenice pa za 80 par! Če to upoštevamo, lahko mirne vesti cenimo omenjenega faraona na svojih 500 milijard Din — vsota, ki si je niti predstavljati ne moremo, saj bi z njo Jugoslavija 50 let lahko krila vse svoje državne izdatke! Kako si je mogel ta egipčanski kralj, ki je imel komaj sedem milijonov podanikov, nagrabiti tako premoženje, nam bo menda za zmerom ostala nerešena uganka.

Krezov milijardni dar

Tudi Krez je moral imeti, če smemo verjeti zgodovinarju Herodotu, naravnost pravljica bogastva. Saj je ta lidijjski kralj daroval samo delfijskemu svetišču 117 palic zlata, težkih po 200 kil, in zlatega leva, ki je tehtal 400 kil. Ta darila predstavljajo v današnjem denarju vrednost 11 milijard Din. Res kraljevski darovi!

In ko je Pitij, sorodnik omenjenega lidijjskega kralja, poslal perzijskemu kralju v dar poldrugo milijardo dinarjev v tedanjem denarju, je skomignil z rameni, češ: malenkost!

Salomonova bogastva

Letne dohodke svetopisemskega kralja Salomona so precenili na osemnajst do dvajset milijonov dolarjev (1 milijardo Din), to je ne-

kako toliko, kolikor ima Rockefeller direktno obdavčenih dohodkov.

Tudi Sardanapal in rimski cesar Neron sta se dušila v zlatu, in bajnega bogastva egipčanske kraljice Kleopatre ne bomo nikoli mogli preceniti.

John D. Rockefeller

Kako pa stoji sedanji denarni mogočnik?

Rekli smo že, da številke, dobljene samo na podlagi davčnih izkazov, ne drže. Upoštevati je treba razen tega pred vsem še tako imenovani „mrtvi kapital“. Tu so v prvi vrsti rudniki in petrolejski vreli. Kako je glede njih davčna odmera varljiva, naj nam pokaže tale primer: Leta 1916 je izbruhnila v premogokopih v Trinidadu stavka. Rockefeller ni hotel 26.000 delavcem povišati mezde in je rajši rudnik zaprl, ter še danes v njem delo počiva. Ti premogokopi so vredni 80—100 milijonov dolarjev. Posestvo, na katerem se nahajajo, je zdaj pašnik in nese samo 78.000 dolarjev na leto, ki so po vseh zakonskih predpisih obdavčeni. Zemljišče je kot pašnik cenjeno samo na 4 milijone dolarjev, torej komaj na četrtno tiste realne vrednosti, ki jo ima kot premogokop.

Dalje ima stari Rockefeller v Oklahomi v najemu 160.000 oralov zemlje; zanjo plačuje nekemu indi-

janskemu poglavarju četrt dolarja najemnine za oral. Na zemljišču so odkrili izdatne vrelece petroleja, ki jih pa danes še ne črpajo. Prav tako ima Rockefeller še v mnogih drugih krajih širom Unije velika posestva, ki jih ne eksploatira. Njih prava vrednost je seveda neizmerno večja od one, ki jo država obdavči.

Že pred vojno so govorili tujcem, ki so prišli v Newyork: Pri vsakem koraku, ki ga napravite, plačate Rockefellerju tribut. Vaši podplati se obrabljajo, kupiti boste morali nove — in Rockefeller bo zaslužil. Asfalt, ki po njem hodite, se ruši — profita, ima zopet Rockefeller. Če v restavraciji naročite omelete, plačate svoj davek Rockefellerju, ker ima tako rekoč monopol na jajca. Razen tega je pri več ko 800 restavracijah udeležen s 95% kapitala.

In potem ima stari Rockefeller še neštete rudnike in vrelece v Peruju, Čilu, Argentini, na Kitajskem, v Sibiriji itd. Koliko so vredni? Država jih kot zemljišča ceni na desetisoče, njihova prava vrednost pa gre v milijone.

Ford—najbogatejši človek vseh vekov

In potem Ford. Samo njegove avtomobilske tovarne so vredne več sto milijonov dolarjev. Pa ima še druga neizmerna posestva. Samo ob Amazonki ima okoli 2 milijona

Edgar Wallace v vprašanjih in odgovorih

Pred štirinajstimi dnevi je umrl najslavnejši sodobni pisatelj kriminalnih romanov in detektivskih povesti Anglež Edgar Wallace (izgovori: vóles). To ste gotovo že brali v dnevnikih listih. Zato tudi veste, da je bil pokojnik v nešteti stvareh človek čisto posebne vrste in velik original — kar pa ni isto kakor čudak. Zakaj čudak Wallace gotovo ni bil. Bil pa je brez dvoma zelo nadarjen pisatelj, sposoben novinar in predvsem — genijalen businessman. Tako namreč imenujejo Angleži ljudi, ki imajo velike trgovske sposobnosti.

V naslednjem smo sestavili vrsto nekaterih posebnosti, ki so odlikovale pokojnega Wallacea. Mogoče ni vse doslovno tako, kakor je zapisano, precej res pa le utegne biti. Zakaj napisali so to tisti, ki pravijo, da so ga dobro poznali.

ALI VEŠ,

da je bil Wallace v zasebnem življenju dobrohoten striček, ki so ga vsi otroci radi imeli?

da se je za vse na svetu zanimal? da je v eni uri prebral deset listov od začetka do konca?

da je pošiljal strašno dolge brzojavke in neverjetno kratka pisma?

da se je zmerom na las enako podpisal, kakor bi pritisnil žig?

da je imel krasno vilo, v katero nihče ni mogel, ne da bi se bil poprej prijavil, razen velikih zločincev, ki jih je ob vsaki uri sprejel?

da ni nikoli sanjal?

da je rad dobro jedel in kadil?

da je bil strasten obiskovalec konjskih dirk?

da je imel posebnega tajnika, ki mu je odpiral pisma?

da je vse svoje romane in povesti govoril v diktafon?

da je drugi dan natanko vedel, kje je prejšnji dan nehal narekovati?

da je imel sijajen spomin in je lahko dve do tri stvari hkrati opravljal?

da je bil zelo radodaren?

da se je vsak zločinec, ko je odsedel svojo kazen, najprej obrnil nanj za podporo in jo tudi vselej dobil?

Raztreseni profesor Fajfar se ponoči nenadno zbudi in ves v skrbeh prižge žveplenko. Zakaj? Ker je pozabil, ali je upihnil svečo, preden je legel spat.

hektarjev, zasajenih z gumijevimi drevesi. Koliko je to vredno? Kdo bi to vedel preceniti!

Čudno je vsekako to: med tem ko človek pri cenitvah vselej rad navzgor zaokroži in le preveč pretirava, se dogaja pri presojanju Fordovega in Rockefellerjevega premoženja ravno narobe: vsakdo ju ceni prenizko.

Kdo od njiju je imovitejši, je težko reči. John V. Rockefeller, ki je še okoli leta 1860 prodajal clevelandskim šolarjem sladkarije, utegne imeti danes osem do deset milijard dolarjev (500 milijard dinarjev), in na vsem svetu bo le eden, ki ga še nadkriljuje — Ford s svojimi 12 do 15 milijardami dolarjev (800 milijard Din).

da so ga kot praktičnega kriminalista celo v Scotland-Yardu povpraševali za svet?

da je napisal enega svojih romanov v treh dneh?

da je najrajši bral Rudyarda Kiplinga?

da se je njemu samemu zdel njegov najboljši roman „Trije pravičniki“?

Naši prijatelji

Z veseljem pozdravljamo v krogu dobrih prijateljev „Družinskega tednika Romana“ novega člana in sodelavca: gospoda Ivana Preskerja iz Rovt pri Rakeku, ki nam je v zadnjem času poslal dva nova naročnika, svoja prijatelja. Za njegovo agilitetnost in naklonjenost se mu na tem mestu najlepše zahvaljujemo, obenem pa izrekamo željo, da bi tako g. Presker kakor njegova prijatelja-naročnika našli čim več posnemovalcev.

Iskreno nas veseli, da so naši naročniki tako pozorni do nas. Še dražje pa nam je njihovo zagotovilo, da so z listom zadovoljni. Oboje nam bo v vzpodbudo, da bomo skušali „Družinski Tednik Roman“ čim bolj izpopolniti v vseh ozirih. Tako se bomo svojim prijateljem najlepše oddolžili.

Mnogim stvarom gre prav tako, kakor mn. gim. Dobrim ljudem. Dokler jih ne spoznamo, jih niti ne pogrešamo; ko pa jih spoznamo, jih ne moremo več pogrešati. — Prav tako gre:

Bežekovim testeninam

zejamčeno 8 jajčne kval.

Naša anketa

Dekleta pripovedujejo

Zvonka Bregantova

V kavarni ob zvokih godbe, ki jo tako rada posluša, sva se dogovorila. Tudi ona je morala v službo, ker so razmere danes take. Dela v pisarni pri tvrčki Puc na Tržaški cesti. Pri večini gospodičen, ki si same služijo kruh in ki so že sodelovale v naši anketi, smo videli, da so se sprijaznile s pisarno, trgovino ali delavnico pod silo razmer. To je tem bolj razumljivo, ker pri nas niti moški ne dobe takih služb, kakršnih bi radi. Z dekleti v službah je pa še težje. Res jih je mnogo, ki so v službah prekosile celo moške, še več se jih pa mora zadovoljiti s službo, ki pride ravno pod roko. Prevelika izbira dekletom v tem pogledu ni mogoča. Zato se pa tudi privadijo vsakemu delu in potrpežljivo prenašajo vse neprijetnosti, ki so v zvezi z bojem za vsakdanji kruh. Na dnu duše pa tli želja po drugačnem življenju.

Po udobnem življenju v toplém družinskem domu? Da, pri marsikateri. Toda pri gdč. Zvonki Bregantovi zdaj še ne. Gospodična Zvonka ima glade tega prav originalno željo: postala bi rada — manekin. Pred leti je bila pri neki prireditvi naše „Atene“ manekin in pravi, da je to bil najlepši dan v njenem življenju. V Ljubljani se ji bo pač težko izpolnila ta njena srčna želja. Premajhni smo, prerevni in preveč provincijalni. V Zagrebu ali Beogradu bi že laže napravila to karijero.

No, pa to je samo njena skrita želja. Gospodična Zvonka dobro ve, da ni mogoče z glavo skozi zid. Zato se vda v usodo. Življenje pa si napravi znosnejše z zabavo. Rada pleše, še rajša dela izlete, čita knjige in ljubi veselo družbo. Najbolj všeč pa ji je glasba. Ob njej pozabi vse drugo.

Sreča je v pozabljenju, pravi gospodična Zvonka. Srečen more biti človek le za trenutek. Komaj se hoče sreči približati, da bi jo trdno zgrabil,

je že ni več. Da, v pozabljenju je sreča!

Mogoče bi zaradi tega tako rada — potovala. Potovanje je namreč njena druga velika želja. Na vlak, pa daleč, daleč od znancev in krajev, kjer poteka vsakdanje suhoparno življenje. V neznane kraje na jug, v Afriko, Indijo!

Ni nápak ta želja, sem si mislil. Na moderni svet je pa huda. Ta na videz moderni svet je namreč v resnici tako starokopiten in krivičen, kakor je bil pred sto leti. Družba daje moškemu še vedno več privilegijev, ženski jih pa čedalje več jemlje, vključno z izpremembi njenega položaja v javnosti. Moški svet dopusti, da si danes sama služi kruh, da se sama bori za obstanek, za zahvalo jo pa hitreje in ostreje obsodi kakor kdaj poprej.

„Kaj pa o zakonu, gospodična, kako pa mislite o enakopravnosti v njem?“

„To je druga reč. Žena, ki ljubi moža, naravnost zahteva, da gospoduje

nad njo. Jaz nikoli ne bi marala moža, ki bi trpel, da ga komandiram!“ Tako sva kramljala ob črni kavi. Poglavje o enakopravnosti je bilo posebno obširno, pa vsega človek res ne more napisati. Prepričala me je pa le, da je „moderna“ družba res še zmerom „stara“ družba... ad.

Poldi Brenčičeva

Gdč. Poldi Brenčičeva je blagajničarka pri tvrčki „Peko“ d. z o. z. v Ljubljani. Obiskal sem jo v lepem lokalu na Miklošičevi cesti. Ker je bilo zgodaj dopoldne, ko še ni strank, sva sedla k plinovi peči in nemoteno pokramljala.

Prav zanimivo je, kakšno srečo je imela gdč. Poldi že tedaj, ko ji je oče rekel:

„Poldika, izšolal sem te, več ne morem storiti, glej, da si odslej sama pomagaš!“

Gdč. Poldi ni izgubila poguma. Tisti dan je vzela v roke časopis in pogledala, kje bi se kaj primernega dobilo. Na prvi oglas, ki ga je prebrala, se je ponudila, in tako je postala učenkica v trgovini s čevlji.

Prav od srca sem se nasmejäl, ko mi je pravila, kako je bilo, ko je pre-

našala po mestu škatle s čevlji. Časih je bila z njimi tako obložena, da so jo poredni fantje nagovarjali:

„Škatle, kam pa greste s punco?“ Potem mi je pravila, kako težaven posel je prodajanje čevljev, posebno ženskih. Najtežje je, kadar hoče katera „pollitrske čevlje“, noge ima pa „litrske“.

Najbolj je človek zadovoljen, meni gdč. Poldi, če ne izbira preveč. Ves se mora posvetiti delu, katerega se je že lotil.

Ko pa zapusti prodajalnico, je čas njen. Zelo rada pleše in čita. Tudi v kinu je dostikrat, še rajši pa gre v gledališče. Poleti je navdušena kopalčka in turistka. Vse to je njeno razvedrilo.

Srečen je človek, pravi gdč. Poldi, če je zadovoljen. Sreče človek pač ne sme iskati zunaj samega sebe in nedosegljivih želja ne sme imeti. Sicer je pa pri človeku najbolj čudno to, da pozabi vse številne dneve s tugo in žalostjo, če ga časih obsije vsaj en žarek sreče in zadovoljstva.

Njene želje? Želja slehernega dekleta je danes zagotoviti si obstoj. Največja želja pa ji bo izpolnjena, kadar bo imela svojo — trgovino. Glede enakopravnosti je pa odločno za to, da se merijo sposobnosti moškega in ženskega v javnem življenju z istim merilom. Doma je sicer žena rada podložna, če ima „gospodarja“ rada, toda moški ne sme ravnati tako, da žena gospodstvo občuti. —an.

Dve pismi

Zgodbica iz življenja

Anica je bila učiteljica petja. Ni bila več tako mlada in v svojem stanovanju je živeła precej skromno. V eni sobici je stanovala, v drugi pa je poučevala.

Toda k starajoči se gospodični je prihajalo le malo učenk. Ni si znala napraviti reklame, brez moči je bila v boju z modernim časom.

In šlo je slabše od dne do dne. Časih je morala stradati.

Toda bila je pogumna in nikomur ni tožila svojih težav.

Pa tudi — na koga naj bi se obrala?

Nekoč pa se je srečala s svojo nekdanjo sošolko, ki je bila bogato omožena.

Govorili sta o tem in onem. In sošolka ji je rekla:

„Veš Anica, v radiu bi se morala poskusiti: ne bodo te motili poslušalci, ki jih ne boš videla, in zaslužila boš. Moj mož te bo priporočil.“

Anica se je sprva upirala, potem pa se je vdala. Prijateljica se ji je zdela kakor hitje, ki odpira vrata v luč.

Čez nekaj tednov je dobila Anica povabilo, da bi pela pri popoldanskem koncertu v radiu. Za honorar so ji obljubili vsoto, ki bi ji zadoščala za štirinajst dni skromnega življenja.

Sprejela je in šla določeni dan v oddajni studio. Izbrala si je nekaj pesmi, ki jih je že od nekdaj rada pela.

Med petjem je mislila, kdo pač posluša...

Morda stare ženice pri popoldanski kavi...

Morda nihče... Potem je vzela bankovce, ki so jih našli pred njo, in jih zmečkane vteknila v obrabljeno denarnico.

Kakor zmeraj si je kupila za večerjo dve žemlji in košček sira.

Drugo jutro ji je pismonoša prinesel dve pismi. Anica se je začudila. Kdo naj bi ji pisal? Raztrgala je ovitek in brala: „Velecenjena gospodična! Oprostite neznanecu, ki vam piše. Danes sem vas čul v radiu. Brez ovinkov naj vam povem: zaljubljen sem se v vaš glas. Nikar se ne smejte! Prepričan sem, da ni ničesar, kar bi človekovo dušo bolj odkrivalo kakor glas. Biti morate lepi in dobri. Prosim vas odgovora...“

Anica se je žalostno nasmehnila. Pomladno solnce je posijalo v njeno sobo in jo razsvetlilo.

Zvečer je prišlo drugo pismo.

Pisala ji je voditeljica znanega dekliškega vzgajališča, da jo je slišala v radiu. Prosila jo je, naj prevzame pouk petja v njenem zavodu. Povabila jo je za drugi dan popoldne na čaj.

Na drugo pismo je Anica odgovorila.

Prvo pa je ostalo brez odgovora. Spravila ga je v majhno škatlo iz rožnega lesa in priložila nekaj vijolic, ki je zanje stisnila v roke siromašnemu fantku na cesti deset dinarjev...

HUMOR

Moderna mladina

Učiteljica: „Povej mi viden predmet!“

„Moje hlače,“ pove Nace. „In neviden predmet?“ vpraša učiteljica.

„Vaše hlače, gospodična učiteljica.“

Dobra postrežba

Iz trgovske okrožnice: „Moje prodajalke so zelo postrežljive in ljubeznjive, ter vam pokažejo vse, kar bi želeli videti.“

Dve klobasi

Čevljar pošlje svojega vajenca v sosednjo trgovino po dvojce klobas. Vajenec ne more premagati izkušnje in med potjo eno pojje. Ko se vrne domov, ga mojster nahruli: „Kje pa je druga?“ Vajenec z drhtečim glasom: „To je druga, gospod mojster!“

Gospod Mayer, trgovec z južnim sadjem, je dobil potomce. Gre na magistrat, da bi javil rojstvo svojega sina.

„Vi ste oče?“ ga vpraša uradnik.

„Da.“ „Potem vas prosim, da se pod prijavo podpisete.“

In ponosno se srečni oče podpiše: Mayer & drug.

Zdaj pa je jasno!

V Butalah je izbruhnla pasja steklina. Občinski svet je dal nabiti tale razglas: „Vsakdo, kdor pusti svojega psa okoli letati, bo ustreljen.“ Nekaj dni nato pa opazijo občinski očetje, da ta razglas ni preveč jasen in zato ga takole dopolnijo:

„Vsakdo, kdor pusti svojega psa okoli letati, bo ustreljen, pes.“

Paznik v zoološkem vrtu: „Tu vidite nestrupeno orjaško kačo, ki je tako močna, da stisne vola!“

Glas neke žene iz ozadja: „Emil, za božjo voljo, ne hodi tako blizu!“

Zato!

Gospod mladi vdovi: „Kakor slišim, nimate več hišnega zdravnika, ki sem ga vam priporočil. Ali niste bili z njim zadovoljni?“

„To že, toda bil je tako strašno sramežljiv.“

Oprezna je

„Ah ženica, blazno te ljubim, toda če kdaj zvem, da me varaš...“

„Pomiri se, nikdar ne boš zvedel.“

Ni v službi

Stražnikova žena: „Mož, vstani, mislim da so tatovi v stanovanju!“

„Pusti me v miru. Telefoniraj na stražnico, jaz nocoj nimam službe!“

Izdajalski otrok

K Smolétovim je spet prišla teta Elza na dopust in sedi za mizo kakor vreča milosti. Mala Lizika jo že nekaj časa pazljivo opazuje. Potem pa naglo vstane in oblizne z jezikom njeno obleko.

Splošno zgražanje. Teta hoče rešiti situacijo:

„Kaj pa vendar delaš!“ „Mama ima prav, tvoja obleka je res brez okusa.“

Usodna zamenjava

Zdravnik in odvetnik Zajec sta stanovala slučajno v isti hiši. Nedavno je zdravnik umrl, kmalu po pogrebu pa je šel odvetnik na daljše potovanje. Iz Pariza brzotvori svoji ženi, toda pismonoša po pomoti odbravkavo zdravnikovi vdovi in ta bere: „Srečno prišel. Strašna vročina.“

Hudobno

„Sliko za poročno darilo bi radi? Tale bo menda najprimernejša. Imenuje se: Pred nevihto.“

Užaljen je

Pri Verižnikovih so dobili naraščaj in namestu navdušenja je gospa Verižnica pri triletnem sinčku opazila veliko razočaranje.

„Seveda,“ se je skremžil, „za to imate denar, za gramofon, ki ga že tako dolgo prosim, pa ne!“

Novela

Zgodba iz življenja. — Po nemščini

Bil je mrzel februarjski večer. Na postajališču cestne železnice je stal Mita Petrovski, mlad, siromašen literat, in rožljajal s poslednjimi novci, ki so mu še ostali za tramvaj.

„Spet je šel dan in rokopis je še vedno v mojem žepu.“ je grenko pomislil. „Le kaj še bo?“ Pogledal je proti luni, ki je melanholično plavala na temnosinjem nebu, kakor bi od nje pričakoval pomoči. Ni videl, kako ga plavalasa mlada dama, ki je tudi čakala tramvaja, radovedno opazuje.

Sama sta čakala na voz. Vsi drugi ljudje so hiteli mimo. Naposled je tudi on uzrl ljubko sosedo in zdaj so se srečale njune oči. In kakor je to že navada, sta začela pogovor.

„Ali tudi vi čakate na številko dvanajst?“

„Zakaj? Ali vas mar zanima?“ Njen glas ni bil užaljen, tudi kokenen ne, prijazen je bil, kakor da pričakuje odgovora.

Mita je pozabil luno, mraz in poslednje novce v žepu ob zvoku ljubkega glasu in ob pogledu na šegavo smejoči se obraz mlade dame.

„Kaj me res ne poznate?“ se je zdaj veselo oglasila Vida Malinova.

Ali se dekle norčuje iz njega? Ni bila videti take vrste. V glavi mu je začelo kovati.

Vida pa je nadaljevala: „Saj sem bila vendar vaša strojepisica, ko ste bili v uredništvu lista... kako se je že imenoval... saj veste, čez dva meseca je zmrznil... Izdajateljji niso imeli denarja, tiskarna pa ni hotela več zastoj tiskati — nič več ne veste?“

Ob tem vedrem, brezskrbnem gostolenju je Mita mahoma pozabil vse svoje skrbi.

„Res, gospodična Malinova, zdaj se spomnim. Ali ni bilo lepo takrat? Škoda, da je list prenehal! Kaj pa zdaj počnete?“

„Kaj počnem? Nič! Vsako jutro hodim pred upravo listov brat male oglase, in potem delam oferte, osebno ali pismeno — zvečer pa si zapišem, koliko je bilo čez dan razočaranj. Jutri proslavim jubilej 100. razočaranja.“

„Le kje dobite toliko humorja, gospodična Malinova?“ je vzkliknil Petrovski. „Res da ste bili že od nekdanje dobre volje, toda odkar ste brez službe, se mi zdijo še zadovoljnejši kakor prej.“

„To je pa moja skrivnost.“ se je zasmejala Vida. „A če želite, vam izdam svoj recept. Ali vas smem povabiti na skodelico kave? Tramvaja kaže da ne bo — menda vozi samo ob nedeljah.“

„Ta je dobra! Zdaj me še povabi na kavo in niti ne počaka, da bi jo jaz povabil!“

„E, pustite to, gospod Petrovski! Saj vem, da ste zmerom suhi. Ze takrat niste nikoli imeli denarja; če se spomnim, kako ste se z založnikom dan za dnem borili za predujem, me še zdaj prime smeh. Toda dobro stran je to le imelo: ko je list zmrznil, ste bili vi edini, ki vam niso ničesar dolžni ostali.“

„Res je.“ je filozofsko pritrdil Petrovski.

„Zdaj pa z menoj, tamle na vogalu je slaščičarna, še cigarete dobite — seveda vam jih bom tudi jaz pomagala kaditi.“

S temi besedami je potegnila Vida svojega nekdanjega šefa kar za rokav s seboj. Malo pred slaščičarno sta zagledala tramvaj št. 12, ki je prav počasi vozil mimo njiju. Spogledala sta se in se zasmejala — in že prihodnji trenutek sta sedela na toplem v prijazni slaščičarni.

Srečo je imel Mita tisti mrzli februarjski večer. Ko je Vida odložila plašč, je bila še za nekaj sto odstotkov mikavnejša kakor prej. Petrovski kar ni mogel odtrgati oči od svoje nekdanje strojepisice in ni niti opazil, da je natakariča že zdavnaj prinesla dve skodelici črne kave in škatlico cigaret.

„Nikar se ne zaljubite, gospod Petrovski — ogenj bi rada!“

Dim cigaret se je pomešal z vonjem dobre kave v tisto eterično razpoloženje, ki človeka tako rado uklene, da v njem na mah pozabi sivo vsakdanjost.

In tako sta se Mita Petrovski in Vida Malinova, sama nista vedela kdaj, zapletla v prijeten pogovor: prošlosti in bodočnosti, izdajala čruga drugemu svoje upe in želje in pozabljala vse skrbi in težave vsakdanjega življenjskega boja.

Vida je pripovedovala o domu, o svojem očetu, ki je kakor ona že več mesecev brez zaslužka, in o materi, ki ima majhno trgovino ter tako vsaj za silo preživi rodbino.

„Ali še imate svoj mali pisalni strojček, ki ste mi o njem pravili gospodična Vida?“ je iznenada vprašal Mita.

„Da, njega sem še rešila. Saj pa je tudi moje edino premoženje.“

„Res?“ je vprašal Petrovski in si našgal novo cigareto. „Kako to?“

„Vidite, zdaj pa zdaj dobim kakšno stvar, da jo pretipkam, rokopis ali prošnjo. Malo postranskega zaslužka mi že vrže. Pravkar prihajam od neke tvrdke, ki sem ji prepisala nekaj tisoč naslovov. Vidite tale novi stotak? Tri dni sem delala, da sem ga zaslužila.“

Veselo je pomahala z bankovcem in poklicala natakaričo.

„Še dve kavi!“

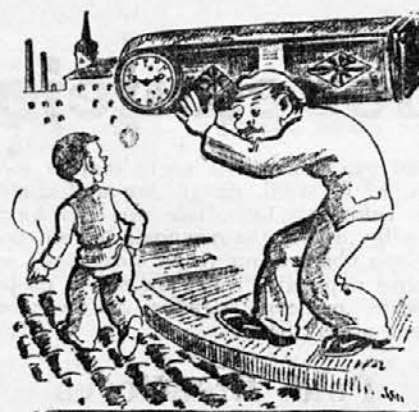
Miti se je zabliskalo pred očmi. Stotak! Kakor prikazen iz pravljice se mu je zdel, tako dolgo že ni videl tolikšnega bogastva.

Molčal je in žalostno strmel pred se ter ni niti opazil, da je natakariča postavila na mizico dva kozarčka konjaka. Vida mu je enega stisnila v roko, drugega pa je sama prijela in ga dvignila k ustom.

„Na najino zdravje, gospod Petrovski, in na dosti sreče! Eks!“

Mita je zvrnil kozarček, ga postavil na mizo in resno pogledal Vido.

„Gospodična Malinova, pomagajte mi,“ je rekel s tako čudno mirnim glasom, da se je njegova

„Ali ni to malo nerodno? Zakaj pa si rajši ne kupite žepne ure?“

soseda na mah zresnila. „Pomagajte mi s svojim strojem do zaslužka. Jaz sem brez njega in če ponujam navaden rokopis, nimam nič upanja, da bi ga oddal. Vsakdo zahteva strojepis. Siromak sem, berač, prosim vas, delajte zame brez honorarja in če bova kaj dobila, si razdeliva na pol.“

Vida se je zasmejala.

„Zakaj ne! Dva človeka laže kljubujeta težavam časa kakor en sam. Velja! Tu moje roke! Jutri zjutraj ne pojdem v upravo brat male oglase. Jutri zjutraj pridete vi k meni in mi boste diktirali.“

Ves srečen je posebej Mita svojo kavo in potem priznal, da nima v žepu niti beliča razen tistega, kar je pripravil za tramvaj. „Drugače bi tudi jaz dal za dva konjaka,“ je prostodušno priznal.

Vida je zdajci postala lahkomiselna.

„Veste kaj?“ se je zasmejala. „Petdesetak vam dam na račun. Bodite nocoj tudi vi veseli! Gospodična, zmenjajte mi stotak, po možnosti v dva petdesetaka. Tako, hvala, in zdaj še dva konjaka. Evo vam, gospod Petrovski, petdesetak. Prosim, ne govorite o hvali in podobnih rečeh.“

Nekaj časa sta še sedela in govorila o sreči.

Da, o sreči! O sreči siromašnega literata in njegovi strojepisici, ki ji je dolžan hvalo za svoj uspeh. Sanjala sta o srečni bodočnosti, o velikanskih nakladah Mitovih romanov, o njegovem novem udobnem stanovanju, o letovišču, o avtu, o slavi in časteh, o sreči... sreči... sreči — — —

„Torej jutri ob devetih zjutraj do svidenja, gospodična Vida! Dobro spite! Jutri se začne!“ To so bile poslednje besede, ki se je z njimi Mita Petrovski poslovil od mlade dame.

S petdesetkom v žepu je odhitel domov. Naglo se je odločil, sedel za mizo in začel pisati novelo, katere snov je že dolgo nosil v glavi.

Še nikoli niso bile zadnje čase njegove misli tako zbrane kakor to

noč. Stran se je polnila za stranjo in že zdavnaj je minila polnoč, ko je Mita napravil sklepno črto pod svojo novelo.

„Jutri jo diktiram Vidi.“ je pomislil ves srečen in globoko zaspal. — — —

Ko je drugo jutro, kakor je bilo dogovorjeno, pozvonil pri Malinovih, mu je odprl Vidin oče.

„Vida je odšla. Snoči je dobila pismo — služba nekje na deželi — in se je morala že s prvim jutranjim vlakom odpeljati. Dala vas je pozdraviti in je rekla, da vam bo pisala.“

Miti je bilo prvi trenutek, kakor bi bila strela udarila vanj. Z vsem naporom svoje volje se je odpravil na trnjevo pot trkanja po redakcijskih listov. O, čuda! Urednik „Dnevnik“ je imel slučajno pol ure časa in je novelo takoj prebral. Njegov izprva brezbrizni obraz je oživel in ko je odložil rokopis, mu je sijal od navdušenja.

„Imenitno, sijajno!“ je vzkliknil in vstal. „Sprejem! Evo gospod Petrovski, nakazila, da vam pri blagajni izplačajo honorar.“

Tako dobro mu še niso plačali nobene novele.

Od tistih dob je šla njegova pot navzgor. Uspeh je rodil nove nade, in te nade so mu sladile delo.

Petdesetaka se ni doteknil. Bil je njegov talisman in morda... morda pride še čas, ko ji ga bo lahko osebno vrnil.

Nesramnost

Neki pariški industrijec je imel navado, da se je vsak popoldan ob petih pripeljal pred svojo pisarno in pustil avto na cesti. Iz pisarne je prišel točno ob sedmih, sedel v avto in se odpeljal domov.

Zadnjič pa se je vrnil deset minut pred sedmo — njegovega avta ni bilo nikjer. Zaman se je oziral po cesti, kam bi mu bil mogel izginiti. Že se je pripravil, da pojde na policijo in naznani, da so mu ukradli avto — ko nenadoma zagleda neko gospodično, ki se pelje proti njegovi pisarni... v njegovem avtu! Pred njegovo pisarno stopi mlada dama iz voza in hoče oditi. Toda industrijec ji zastavi pot in jo ne baš ljubeznivo vpraša, kaj na to bo.

Gospodična pa ni bila videti prav nič v zadregi. Kar odkrito je priznala, da si je že delj časa „izposojala“ njegov avto med peto in sedmo uro, pri tem pa je poudarila, da je avto vselej tudi točno ob sedmih pripeljala nazaj.

„Če bi bili tudi vi tako točni kakor jaz,“ je rekla presenečenemu lastniku, „bi si bili prihranili vso to jezo in skrb!“

Industrijec je dekle imponiralo in je ni naznanil. Narobe: kakor zagotavljajo pariški listi, ji je celo dovolil, da si sme tudi v bodoče izposoditi avto med peto in sedmo...

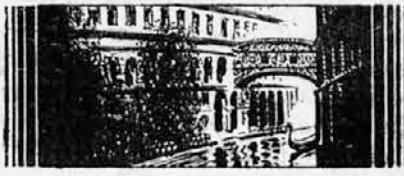
Radio aparati
tvrdke

Jugošport - Ljubljana

Dalmatinova ul. 13

so najmodernejši, so zelo selektivni. — Sprejem izredno čist in močan. — Ugodne cene!

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN
NAPISAL MICHEL ZÉVACO

16. nadaljevanje

Novi naročniki lahko dobe še vseh dosedanjih 15 nadaljevanj!

Scalabrino je postal zamišljen. Roland ga je gledal nekaj minut s sočutjem, ki je ublažilo mrkrost njegovih oči.

„Nadaljuj svojo povest!“ je rekel mehko.

„Povedal sem vam, Visokost,“ je s trepečočim glasom povzel razbojnik. „da sem bil poglavar tolpe, ki je delovala v velikem trikotniku, čigar osnovnica gre od Trevisa do Padove, vrh pa je v Benetkah. Časih smo prišli tja dol do Benetk, po suhem ali pa po vodi. S plenom smo se vrnili po Piavi navzgor do Nervese, v soteski te gore pa smo imeli svoj generalni štab.“

„Glej ga! Tak si bil pravi poveljnik armade: imel si brodovje, imel pehoto in konjenico.“

„Prav pravite, Visokost: bila je resnična armada! Štela je blizu tisoč dobro oboroženih in pogumnih mož, sposobnih za vse.“

Rolandove oči so za trenutek vzplamtele, a takoj spet ugasnile.

„Jaz sem bil samo poglavar tolpe.“ je nadaljeval Scalabrino, „to se pravi, zapovedoval sem kakim petdesetim možem.“

„Po tem takem ste imeli tudi vrhovnega poveljnika, ki je imel pod seboj toliko in toliko tolp?“ je vprašal Roland in se napol zravnal.

„Ne, Visokost, temveč smo drug drugemu pomagali in prihajali na pomoč, kadar je bilo treba. Plen smo delili: tudi mornarji, ki so nas prevažali v Benetke ali nazaj, so dobili svoj delež.“

„In praviš, da se je tvoja tolpa skrivala v piavski soteski?“

„Ne, ni se skrivala, Visokost. Tam smo se samo sestajali. Drugače pa smo vsi prebivali po mestih. Tako nas je bilo v Benetkah okoli petnajst.“

„Lepo. Toda še zmerom ne vidim, česa bi se j a z moral batí, če si ogledam to sotesko.“

„Visokost, zdaj pridem na to. Toda govoriti bom moral o svojih osebnih stvareh, in bojim se, da vas to ne bi dolgočasilo.“

„Narobe — tvoje pripovedovanje me zelo zanima... kar nadaljuj!“

„Povedati vam torej moram, da je bil v moji tolpi mož, ki smo mu rekli Sandrigo, ker je bil doma iz vasi takega imena. Bil je hraber in drzen in skoraj tako močan kakor jaz. Živela sva v dobrih odnosih, čeprav se mi je časih hotelo dozdevati, da mi je nevoščljiv, ker ni sam poglavar. Nekega dne pa se je zgodilo nekaj nenavadnega. Stvar sega kakih trinajst let nazaj, to se pravi, zgodila se je nekako sedem let preden so me vrgli v ječo... Nekega jutra torej sem sedel približno tamle, kjer zdaj vi sedite, in čakal Sandrigo, ki sem ga poslal z nekaj mož na neko ekspedicijo.

Zdajci ga zagledam. Stopal je s svojimi ljudmi, med njimi pa je bila neka ženska, strašno mlada in lepa ko boginja. Odkrito vam povem, da sem bil kakor oslepljen, jaz, ki nikoli nisem maral za ženske. Prav nič se ni zdela prestrašena, še smejala se je nad svojo pustolovščino. Spravili smo žensko in njena dva lakeja, ki sta bila bolj mrtva ko živa, v votlino, in tam je zahtevala, da jo odvedemo pred poglavarja.

„Poglar sem jaz!“ sem ji rekel. „Ne bojte se! Nič hudega se vam ne zgodi.“

„Ne bojim se!“ je odgovorila in mi pogledala v obraz.

Ta njen čudno neustrašni pogled me je zmešal. Ona pa je nadaljevala:

„Vse dragocenosti vam dam, kar jih imam pri sebi, če me še danes spustite, da bom mogla nadaljevati svojo pot. Zakaj mudi se mi v Rim.“

„Tako, če želite!“ sem vzkliknil.

„Ne takoj; utrujena sem in bi se rada eno uro odpočila.“

Ta ženska me je zmešala, da skoraj nisem vedel, kaj počnem. Najrajši bi ji bil dovolil, da odide, ne da bi od nje kaj vzel. Toda moji tovariši so pohlepno viseli na njenih draguljih, in vedel sem, da jo pogubim, če bi ji hotel rešiti dragocenosti, ki ji sicer zanje ni bilo videti kaj dosti. Zakaj sama je smeje se odpela zapestnice in ogrlico, mi jih vrgla pred noge in velela: „Poberi!“

Pustil sem jo in stopil k Sandrigo.

„To je tvoje, prijatelj. Jaz se teh dragotin ne dotaknem.“

A tudi Sandrigo je odkimal. Pomignil je svojim ljudem, ki so se pohlepno vrgli nanje. Potem je Sandrigo stopil naprej in z roko na ročaju svojega bodala dejal:

„Draguljev ne maram, žensko hočem!“

„To ne gre, Sandrigo!“ sem mu rekel. „Saj poznaš naše postave!“

„Danes ne poznam drugih postav,“ je zavpil Sandrigo, „kakor postave svoje strasti!“

Kri mi je zalila obraz in potegnil sem nož.

Tovariši so naju obstopili, uporno mrmraje, da je treba razveljaviti postavo, ki sem jo izdal zastran nedoteklivosti žensk. Tedaj se je neznanka vrgla med nas in rekla s porogljivim glasom:

„Če že na tem vztrajate — prav! Toda zahtevam, da si smem sama izbrati ljubimca. Sprejmete?“

„Sprejememo!“

„In potem bom prosta?“

„Da, da!“

Tudi Sandrigo je prikimal, da pristane. Nadejal se je, da se bo neznanka zanj odločila. Tudi jaz sem bil za sebe o tem prepričan. Stopil sem torej korak nazaj in vteknil bodalo v nožnico... Ali vas

ne dolgočasim, Visokost?“ se je Scalabrino zdajci prekinil.

„Rekel sem ti že, da me tvoje pripovedovanje zelo zanima,“ je odgovoril Roland. „Tako mi je, kakor bi čital lepo Ariostovo povest. Le nadaljuj!“

Ali se je Scalabrino čutil počaščenega, da ga njegov gospodar primerja z Ariostom? Ne vemo...

Povzel je:

„Neznanka je torej obletela z očmi po vrsti vse može, ki so stali okoli nje. Videl sem, kako moji tovariši drug za drugim prebledelijo. Njene lepe oči so se za trenutek ustavile na Sandrigo, in začutil sem, kako sem tudi jaz prebledel. Toda njen pogled je šel dalje!... Naposled je stopila korak bliže in pokazala name. Sandrigo je od besa zarjul in se zagnal ven.“

Scalabrino je zdajci prestal. Tudi ta preprosti sin prirode je plačeval svoj davek ljubezni. Globok vzdih se mu je izvil iz prs in s kletvijo je povzel:

Ko sem jo potem vprašal za ime, je prasnila v porogljiv smeh in vzkliknila: „Še nikoli se nisem toliko zabavala!“

„Ta odgovor, Visokost, mi je bil kakor curek mrzle vode. Ženska je samo igrala komedijo strasti in se je očitno norčevala iz mene. Toda kaj sem ji hotel? Pustil sem jo, da je šla.“

„In nisi nikoli zvedel njenega imena?“ je vprašal Roland.

„Nikoli.“

„In nikoli več je nisi videl?“

„Nekega večera se mi je v Benetkah za trenutek zazdelo, da sem jo srečal... Pa ne!... Saj ni mogla biti ona.“

„V Benetkah, praviš?“

„Da, Visokost. Toda še enkrat vam rečem, zmotil sem se... vsaj zdi se mi. In od tega je že šest let.“

„Šest let! Tak je ženska, ki se ti je zdela, da je ona.“

„Kurtizana, ki me je podkupila, da vas napadem in ugrabim!... Pa to ni mogoče, Visokost. Saj se mi je že gotovo stokrat zgodilo, da sem mislil, da sem jo našel. Zmotil sem se kakor že tolikokrat prej.“

„Prav,“ je zamišljeno rekel Roland. „Pripoveduj dalje!“

„To je vse, Visokost. Le to sem vam še hotel povedati, da mi je Sandrigo tisti dan prisegel smrtno sovraštvo. Pred menoj je imel strah, ker sem imel velik vpliv na svoje ljudi. Toda ko so me zaprli, je brez dvoma postal poglavar in zdaj ima pod seboj tiste može, ki sem jim svoje čase jaz zapovedoval. In če mu padeva v roke in bo videl, da sem vam udan, bo prenesel svoje sovraštvo še na vas. Česar se takrat ni upal storiti, bo izvršil danes.“

„In ta Sandrigo... ali je bil v Benetkah... na večer... vstaje?“

„Da, Visokost. In ko zdajle na to mislim... oh!“

„Kaj pa ti je?“

„Oh, ta pasji sin!... Kaj mi je, Visokost? Zdaj se spominim: takrat ko so me zgrabili, se mi je zdela, da je tudi on med biriči!“

„Ah! Tak to je bila njegova osveta!“

„Da, prav dobro se spominim! Poklical sem ga, in čudno se mi je zdela, da je nenadoma izginil. Takrat sem mislil, da so tudi njega prijeli kakor mene... O, strahopetec!“

„A kakšno vlogo je igral v komediji, ki jo je vprizoril... moj prijatelj... moj odlični prijatelj Bembo?“

„V glavi se mi kar vrti od vseh teh novih spoznanj. Čudno, da je vse to zamrlo v mojem spominu, ko sem ždel v ječi.“

„Ječa je za razum noč,“ je gluho rekel Roland.

„Da! In šele zdaj mi prihaja toliko stvari na um.“

„Nu, kaj je s Sandrigom?“

„O kom ste že govorili, Visokost? Aha, o Bembo... o škofu! Da, tisti večer, ko me je Bembo ustavil, je bil Sandrigo tisti, ki mu je povedal, kje me dobi... Ah, zdaj šele mi padajo luske z oči!... Zdaj šele slutim, česar še ne vidim!... In pred seboj vidim lopovskega Sandrigo, kako kuje z Bembo z zaroto. Zamenjala sta najini življenja, Visokost! Sandrigo je vas prodal Bembo, Bembo pa mene Sandrigo!... O, Visokost, kako strašen izpraševalec ste, ko znate z eno samo besedo dvigniti zastor s strahot prošlosti!“

„Nu, vidiš, Scalabrino,“ je rekel Roland, „ali mi boš še prigovarjal, naj se vrneva?“

„Ne, Visokost,“ je odgovoril Scalabrino in zaškrtal z zobmi. „Idiva naprej, in daj Bog, da srečava Sandrigo v piavski soteski!“

Tisti mah se je začul iz dalje zamolkel krik.

Roland in njegov tovariš sta napela ušesa.

Nov krik, še bolj pridružen kakor prvi, je pretrgal tišino.

„To prihaja iz Črne jame,“ je rekel Scalabrino.

„Idiva torej v Črno jamo!“

„Pa konja?“

Če hočete sebi dobro

ne odlašajte in obnovite naročnino za pol leta ter pošljite rešeno zloženko! Čas hiti in prav kmalu pride dan zrebanja za

naše velike nagrade!

Glejte, da jih ne zamudite!

„Počakala bosta tu,“ je odgovoril Roland. „Kaži mi pot!“

Scalabrino je šel naprej. Roland pa za njim. Jela sta plezati po skalnati stezi, ki se je vila med rastlinami in bohotnim grmičjem.

In spet se je začul krik, to pot že bliže.

Po kakih petih minutah zasoplega plezanja se je Scalabrino ustavil in pomignil Rolandu, naj bo tiho. Nato je oprezno razmeknil veje grmovja in pokazal s prstom na nenavadni prizor, ki se jima je odprl.

Na levi pod seboj je zagledal teman vhod v votlino — to je morala biti Črna jama. Na desni je skalovje nenadoma prestalo in se izgubilo v globino: tam je moral biti prepad, in z dna je vstajalo zamolklo bobnenje hudourniških vodâ. Med votlino in brezdom se je prostirala nekaka ploščad, ki je merila v širino komaj trideset sežnjev.

Ob vhodu v jamo je stal neki mož privezan k deblu drobne smreke, ki je poganjala iz skalnate razpoke. Pred njim je sedel neki drugi človek, ki se je zdel, da onega izprašuje. In za izpraševalcem dvanajstotica krepkih mož, oboroženih do zob.

Ko je Roland zagledal moža, privezanega k smreki, je vztrepetal.

Ko je Scalabrino zagledal moža, ki ga je izpraševal, je stisnil svoje ogromne roke v pest. Prvi je bil spoznal blebetača, ki mu je v Mestru prodal par konj, drugi pa svojega sovražnika Sandriga.

In Sandrigo je tedaj rekel:

„Kaj, gospod Aretino! Življenje moža, kakršen ste vi, je vredno tri tisoč srebrnikov ko nič! Saj to je skoraj zastoj!“

Jetnik je bled, s tresočimi se kolena izustil krik strahu. Ti njegovi kriki so bili privabili Rolanda in Scalabrina.

„Gospod razbojnik,“ je zajeljal sklepetaje z zobmi, „kje pa naj vzamem teh tritisoch srebrnikov?... Izgubljen sem! Smrt me čaka!“

„Gospod pesnik,“ se je zagrohotal razbojnik, „v jami imate mizo; na mizi dobite papir, črnilo in peresa. Napisali boste pismo — v prozi ali pa v verzih, kakor vas bo volja.“

Splošen smeh je sprejel njegovo duhovito pripombo.

„Mir!“ je zavpil Sandrigo. „Napisali boste torej pismo, gospod Aretino. V Benetkah imate prijatelje. Preveč radi vas imajo, da bi vas pustili v tiski; in potem imejte tudi v mislih, kakšna izguba bi bila za Italijo, če bi zaradi teh piškavih treh tisočev morali na oni svet.“

Jetnik je zagnal krik groze.

„Pisali boste torej,“ je mirno nadaljeval Sandrigo. „Eden izmed vitezev, ki jih tu vidite, bo odnesel vaše pismo. Dva dni potrebuje, da pride v Benetke, prav toliko, da se vrne; to dá štiri. Bodimo veliko dušni in navrzimo še štiri: tako bodo imeli vaši prijatelji dovolj časa, da zberejo denar. To dá skupno osem dni. Nocoj imamo četrtek. Če drugi četrtek ob devetih zvečer ne bo tu 3000 srebrnikov, vas bom, kakor mi bo žal, z vsemi častmi lastnoročno zabodel.“

„Mrtev sem,“ je ponovil jetnik s pojemajočim glasom.

Tisti mah se je razmeknilo robidje, ki je tvorilo prirodno pregrajo okoli ploščadi, in prikazal se je Roland.

V enem skoku je stal zraven Sandriga.

Tudi Scalabrino se je zagnal pred razbojnike in zagrmel:

„Tak brez mene opravljate te reči, ha, ha!... Tako se mi vidi, kakor se me ne bi bili nič več nadejali!“

„Scalabrino! Scalabrino!“ so zavpili presenečeni razbojniki.

Ko je Sandrigo zagledal Rolanda, je planil na noge in potegnil nož. Toda ob imenu Scalabrino, ki so ga njegovi tovariši vikali kakor iz uma od veselja, se je obrnil in se z divjim grohotom hotel vreči na velikana. Pa ni utegnil. Rjovenje bolečine se mu je iztrgalo iz grla: Roland se je bil vrgel nanj in stisnil njegovi zapestji v svoje železne roke. Bodalo je zdrknilo Sandrigo iz rok, še trenutek se je razbojnik v obupnem naporu zvijal v strašnih kleščah, nato pa je padel na kolena. Razbojniki, ki so bili prvi mah, ko so spoznali Scalabrino, zagnali krik veselja, so se osvestili in hoteli navaliti na Rolanda.

„Pustite ga!“ je zagrmel Scalabrino. „Prvi, ki se ga dotakne, bo zletel na dno Piave!“

Scalabrino je z nenadno kretnjo zavihal rokave in pokazal svoje ogromne lehti, podobne železnim vzvodom, končujoče se v dveh pesteh, ogromnih kakor dve težki kladivi. Razbojniki so odstopili: bili so ukročeni. Morda jim tudi ni bilo dosti do Sandriga. Ali pa jih je pogled na njihovega poglavarja, ki se je zvijal pred Rolandovimi nogami in tulil od bolečine, navdal z nenadnim občudovanjem do tega neznanca, ki je tako naglo ukrotil strašnega Sandriga.

Ves ta prizor je trajal komaj nekaj sekund.

Pietro Aretino, ki je bil še zmerom zvezan, in razbojniki, ki se iz strahu pred Scalabrinom niso upali geniti, so z grozo v očeh strmeli v tujca, v tega toli močnega neznanca, ki se je njihov poglavar zvijal na tleh pred njim.

Sila, ki se pokaže brez vidnega napora in brutalnosti, imponira vsakemu moškemu. Če bi se bil Roland ruval s Sandrigom in divje otepal okoli sebe, bi ga bili razbojniki naskočili navzlic strahu, ki ga je v njih zbudila navzočnost njihovega bivšega poglavarja. Toda Roland je zmrvil strašnega roparja z nasmehom, brez napora, z elegantno kretnjo: zato se je tem primitivnim naturam zazdel izredno bitje.

In ko je naposled zgrabil Sandriga za vrat in ga vlekel s seboj do roba prepada, ko ga je dvignil v zrak in zavihel nad brezdom, se je začelo mrmranje občudovanja in groze, ki je oznanjalo, da so razbojniki ukročeni.

Scalabrino jih je dobro poznal; zato se ni več zmenil zanje.

Sandrigo, viseč med nebom in zemljo, je zahropel: „Milost!“

Roland ga je postavil na tla in mu velel:

„Razveži jetnika!“

V 24 urah

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna **JOS. REICH**
Ljubljana

Sandrigo je vrgel okoli sebe krvav pogled. Trenutek se je hotel Rolandu upirati in mu pogledal v oči... Potem pa, v drugič ukročen in premagan, je togotno razvezal jetnika, ki se je z iztegnjenimi rokami vrgel pred svojega rešitelja. Roland je odmahnil z roko.

„Gospod,“ je rekel, „govoril bi rad v vami. Idite v jamo in počakajte me nekaj minut.“

„Nekaj ur, kakor dolgo želite, o plemeniti mož, zaščitnik Muz, rešitelj Apolona... Nič več nismo v piavski soteski, nego na Parnasu, in kakor letajo čebele od cveta do cveta...“

Slavni Aretino bi bil gotovo še dolgo dajal poetičnega duška svojemu navdušenju, da ga ni Scalabrino prijel za roko in potisnil v jamo, ne da bi bil pokazal le najmanjše spoštovanje do znamenitega pesnika.

Takrat se je Roland obrnil proti razbojnikom, ki so ga obdajali, in rekel z jasnim glasom:

„Videli ste, česa sem zmožen. Kateri izmed vas me hoče za svojega poglavarja?“

„Vsi! Vsi!“

„Kateri izmed vas so siti doseđanjega negotovega in človeka nevrednega življenja? Kdo bi hotel napraviti z menoj velike stvari?“

„Vsi! Vsi!“

„Prav. Zdaj pa idite in se vrnite semkaj o polnoči. Pripeljite s seboj tudi tiste svoje tovariše, ki jih zdaj ni med vami. Povejte jim, da je prišel človek, ki jih bo vodil do velikega bogastva in napravil velike gospode iz vas vseh, ki ste zdaj samo uboge pare. Idite in vrnite se o polnoči!“

Roland je govoril, kakor utegnejo govoriti krotileci, kadar prvič stopijo v kletko z novimi zvermi. Razbojniki so od navdušenja kakor iz uma zagnali krik odobravanja, ki je moral zbuditi iz sna vaščane na znožju gore. Nato pa so se, da pokažejo svojo disciplino, razkropili na vse strani, ne da bi le s pogledom počastili premaganega Sandriga, ki so še uro prej trepetali pred njim.

Tudi Sandrigo je hotel iti.

Toda Scalabrino mu je na Rolandov mig položil roko na ramo in mu rekel:

„Ostani. Gospodar hoče govoriti s teboj.“

Ob besedi, gospodar je Sandrigo dvignil glavo: potem pa se je zdajci iztrgal velikanu iz rok in se z divjim grohotom zagnal proti prepadu. Trenutek nato jima je izginil izpred oči.

Scalabrino se je osupel nagnil in pogledal v globino; videl je svojega sovražnika, kako se z nadčloveško drznostjo in spretnostjo spuščâ v brezdom, opiraje se za obronke skal in grabeč se za grmovje.

„Oh! Zakaj nimam dobre arkebuzê pri roki!“ je zamrmral Scalabrino.

Še poslednjič se je začul razbojnikov grohot, nato je Sandrigo izginil.

„To ne obeta nič dobrega,“ je rekel Scalabrino in vstal.

Roland kakor da ni videl, kaj se je zgodilo. S sklonjeno glavo in prekrižanimi rokami je razmišljal. Sklep, do katerega se je bil odločil, je bil tako usodeen, da je moral kloniti pod njegovo težo. Ko se je Karel V. odpovedal cesarstvu, ni mogel imeti težjih misli kakor Roland, ko se je sam izključil iz človeške družbe.

Toda kmalu se je otrešel teh mrkih misli in šel v jamo, kjer je Scalabrino prižgal plamenico.

Kakor je Sandrigo povedal, je bila v tej jami miza, in na mizi papir, črnilo in peresa.

Ko je jetnik v svitu plamenice zagledal Rolanda, se mu je izvil krik začudenja:

„Kaj me varajo oči! Ali ste res vi, gospod neznanec, ki sem ga pred nekaj dnevi srečal v Mestru in ki sem mu prodal par svojih najboljših konj?“

Roland je brez besede priki-mal.

„Ah!“ je povzel Aretino, „zakaj me je obsedla nesrečna misel, da sem hotel obiskati piavsko sotesko! Moja prtljaga je šla k vragu, tajniki so mi pobegnili, in mene samega toliko da niso ubili... Na vso srečo ste prišli vi...“

„Torej mislite,“ je rekel Roland, „da vas hočem izpustiti?“

„Ali mar nimate tega namena?“ je vprašal Pietro Aretino in prebledel.

„To je od vas odvisno.“

„Kaj pa naj storim? Govorite! Aretinova hvaležnost ni prazna beseda...“

„Predočite si najprej, da vas imam v svojih rokah in da vas lahko spet izročim razbojnikom, ki sem vas pravkar iztrgal iz njihovih rok. Vedite, da sem jih s tem, da sem vas rešil, pripravil ob lepe denarce...“

Jetnikov obraz je postajal tem daljši, čim delj je Roland govoril.

Toda obenem mu je šinil iz oči mrk blisk, ki pa je takoj spet ugasnil.

„Kaj mi prav za prav hočete?“ je vprašal. „Pri popkih vseh devic, kar jih je kdaj živelo v Arezzu, vašega velikodušja me je bolj strah kakor pravkaršnjih razbojnikovih groženj!“

„Hočem vam,“ je odgovoril Roland, poudarjajoč vsako besedo, „predlagati zavezništvo.“

Jetnik je presenečeno dvignil glavo.

Gramofone, plošče
kupim edino najugodnejše, ker je največja izbira, edino le pri
„APOLLO“
Ljubljana, Miklošičeva c. 38. Palača Grafike.
Najmodernejša izposojevalnica plošč

Dame! Zahtevajte posod
Eau de Cologne
„OLYMPIA“
Lekarna
Trnkóczy - Ljubljana 33

Kaj je v filmu novega

MARLENE DIETRICH IN MAURICE CHEVALIER KOT PARTNERJA

Paramount se je odločil, da še ta mesec začne delati nov govoreči film, ki bo brez dvoma senzacija, ker bosta igrala skupaj Marlena Dietrich in Maurice Chevalier. Režiral ga bo Lubitsch. Ali bo ta film tako hitro napravljen kakor drugi, ne vemo, ker je Chevalier s pogodbo vezan, da mora še letos poletni nastopiti v neki new-jorški reviji, Marlena Dietrichova pa ima gledališke angažmane v Parizu in v Londonu.

PLAČE NEMSKIH FILMSKIH ZVEZD

Nemški filmski igralci so dosti slabše plačani kakor ameriški, vendar so te plače za naše razmere fantastično visoke.

Manjše vloge honorirajo družbe po 750—1100 dinarjev na dan, srednje po 1700—2800 dinarjev. Schulz, Walburg, Szakall, Olga Čehova in še nekateri dobivajo po najmanj 5500 dinarjev na dan. Renate Müller in Georg Alexander imata po 12.000, Max Adalbert pa 19.000 Din. Fritz Korner in Elizabeta Bergner zahtevata najmanj po 25.000 na dan ali pa pol čistega dobička vsakega filma. Hans Albers dobi po 800.000 za vsak film, a Michael Bohnen ne poje nikdar za manj kakor 6000 dinarjev na dan.

Te številke govore dovolj jasno o produkcijskih troških filmov in še bolj o vsotah, ki jih mora film prinesiti, da družbe pri njem kaj zaslužijo.

KAKO SO DELALI „ŠANGHAJSKI EKSPRES“

Potniki, ki so se prejšnji mesec vozili s kalifornijskim ekspresom proti Santa-Féju, so videli v San Bernardinu nekaj čudnega. Železniška postaja je bila vsa izpremenjena. Povsod kitajski tip: ženske, moški, otroci v kitajskih oblekah. Na tiru je čakal risano prebarvan vlak, spredaj pa oklopni voz, kjer so se gnetli kitajski vojaki. Na vagonih napisali kitajskih postaj v kitajskem in angleškem jeziku: Shanghai-Chingiang-Pukow, itd.

Kitajska je prišla v Kalifornijo, ker je tako zahteval film. V San Bernardinu in okolici so delali zunanje posnetke za novi film Marlene Dietrichove „Šanghajski ekspres“. Režiral je Josef von Sternberg, razen Marlene Dietrichove pa sta igrala tudi v Evropi zelo priljubljena igralca Clive Brook in Ana May Wong. Tisoče statistikov, belcev in Mongolov, je angažiral Paramount za ta film, ki kaže napeto epizodo revolucionarnih borb na Kitajskem. Marlena Dietrichova igra vlogo Shanghai-Lily, najlepše in najzvišejše šanghajske pustolovke. Clive Brook je angleški vojaški zdravnik, Ana May Wong pa kitajska „tovarišica“ Marlene.

Z velikimi troški so postajo San Bernardino in okolico tako izpreme-

nili, da se je zdela kakor pravo kitajsko mesto. Razen tega so pri Chrads-worthu zgradili kitajsko četrt. Vse, kar je spominjalo na Kalifornijo, je moralo izginiti.

Senzacijonalno dejanje, prvovrstna izbira igralcev in Sternbergova režija

prirojeni filozofski zmisel otrok, njihovo blago srce in težave s starši, ki jih ne razumejo, toda tudi šale ne manjka. „Prepovedane pustolovščine“ pa kažejo beg treh otrok v prostost.

Oba filma je nagradila ameriška Akademija.

Nekaj uspešnih prizorov iz velikega Metrovega filma „Ben Hur“

opravičujejo veliko nestrpnost in nade, ki z njimi povsod pričakujejo novi film Marlene Dietrichove.

SLOVO G. RICHTERJA

Direktor jugoslovanske podružnice Metro Goldwyna, gospod Richard Richter je imenovan za ravnatelja Metrove podružnice v Pragi.

V filmski stroki je začel g. Richter delovati že pred 15 leti in je posvetil največji del svojega javnega delovanja razvoju trgovine s filmi ter pri tem delu dosegel velike uspehe, ki jih ravno zdaj ob njegovem odhodu ne smemo prezreti.

Tudi na njegovem novem mestu mu želimo dosti uspehov.

OTROCI KOT FILMSKI ZVEZDNICI

Slava otroških igralcev dostikrat ne zaostaja za slavo odraslih filmskih zvezdnikov. Otroci, ki jih je angažiral Paramount, ne igrajo morda navadnih kratkih šaloiger, temveč jim dajejo velike vloge v velikih filmih, vloge, ki zahtevajo dosti talenta in rutine. To se je pokazalo predvsem v zadnjih dveh otroških Paramountovih govorečih filmih, „Skippy“ in „Prepovedane pustolovščine“. V teh filmih so se izkazali Mitzi Green, Jackie Cooper, Jackie Searl, Robert Coogan in drugi. Mitzi Green in Robert Cooper, Jackiejev brat, so otroci igralcev. Njim je igranje že v krvi. Drugače pa je z drugimi igralci, ki so otroci meščanskih družin.

Plače zvezdnikov ne zaostajajo za plačami odraslih starov. Zato se brigajo njihovi „managerji“ in skrbne mamice. Štiri tisoč dolarjev je povprečna plača. Res je, družine dosti porabijo, vendar pa ostane od te velike vsote nekaj tudi za „črne dni“, ki lahko nepričakovano ustavijo zgodnjo slavo teh otrok. Saj pri filmu nihče ne ve, kaj ga čaka drugi dan.

In zdaj še nekaj besed o teh dveh filmih. V „Skippyju“ pride do izraza

Šminka in puder ne poznata krize!

Lepota v številkah

Lepota zadnje čase ni več last bogatašev. Stremljenje po njej je zašlo tudi že v široke kroge. Danes se že dogaja, da pri siromašnem dekletu, ki še za kruh nima, najdeš dozo za puder in rdečilo. Moda ni samo izpremenila telesa in obraza današnje ženske, ampak grozi, da bo v bodočnosti popolnoma prevrnila način življenja človeškega rodu.

Njena moč se kaže tudi v statistiki o vsotah, ki gredo v žepu tovarnarjev kozmetičnih sredstev.

V Angliji so leta 1913 izdali za ličila 7 milijonov funtov (današnjega denarja skoraj dve milijardi dinarjev). Konzum pa je čedalje bolj naraščal in je znašal konec leta 1930 že 60 milijonov funtov (okrog 18 milijard Din).

V Severni Ameriki je 50.000 lepotnih salonov, ki kasirajo na dan štiri milijone dolarjev (225 milijonov dinarjev).

V Čikagu so napravili visoko šolo za nego lepote. V Berlinu so ustanovili posvetovalnico za kozmetiko nižjih slojev. Več severnoameriških držav je izdalo zakonske predpise o izobrazbi ljudi, ki hočejo delati v lepotnih salonih. Uslužbenci morajo napraviti tečaj, kjer morajo poslušati 500—1000 predavanj v svoji stroki, preden jih pripuste k praktičnemu delu. Dobe tudi državna izpričevala. Zato pa morajo napraviti poseben izpit, kjer jim zastavijo razna vprašanja, kakor n. pr.: Kaj povzroči prhljaj? Kako odpraviš pege? Kako preprečiš plosko nogo? Iz česa so nohti? Kako je sestavljena koža? Katere so glavne mišice tilnika?

DROBNE VESTI

V Hollywoodu je zaposlenih 17.614 igralcev s pogodbami, 2455 pa brez njih. Vsa hollywoodska filmska industrija pa daje stalno kruha 47.410 ljudem.

Pabstova ekspedicija v Afriko, ki bo delala film „Atlantido“, se je odpravila na pot. Šteje 20 članov. Med njimi sta glavna igralca Brigita Helm in Gustav Diessl.

Paramountov film „Človek, ki sem ga ubil“, je gotov. Režiral ga je Lubitsch, glavni vlogi pa igrata Nancy Carroll in novi zvezdnik Phillips Holmes.

Najnovejši film Renate Müller je „Dekle za možitev“.

Fern Andra je šla pred leti v Hollywood, toda filmskega angažmana ni mogla dobiti. Zadnje čase igra pri gledališču.

Partnerica Willyja Fritscha v filmu „Predrznjež“ („Der Frechdachs“) bo Camilla Horn.

FILMSKE NAGRADE

Filmske nagrade na vprašanja iz 6. štev. dobe:

5 slik: Jeraj Frida, Ljubljana;

4 slike: Šetina Majda, Ljubljana;

3 slike: Lovšin Josip, Maribor;

2 slike: Hočevar Marija, Novo mesto;

po eno sliko: Bergant Franc, Koka; Vrhovec Viktor, Ljubljana; Kalič Franc, Kočevje; Kramberger Josip, Bistrica; Selan Julka, St. Vid; Zupančič Franc, Loka.

Ako Vam naš list ugaja,

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam.

Praktična gospodinja

Tudi šivalni stroj mora biti vedno osnažen!

Ne bi bilo niti lepo, niti pametno, če bi grdo delali z nekom, ki nam zvesto služi. In to delamo, če našega pridnega, marljivega pomočnika, šivalni stroj zanemarjamo. Pred vsem škodujemo samim sebi, ker se stroj prej izrabi in nam ne more več tako zvesto služiti kakor prej. To naj si zapomni vsaka gospodinja! Prihranila si bo dosti časa in denarja.

Kako šiva šivalni stroj?

Da ohranimo šivalni stroj v brezhibnem stanju, moramo pred vsem dobro poznati njegov ustroj.

Pri šivalnih strojih, ki jih danes uporabljamo, je največ takih, ki imajo čolniček. Pri takih strojih teče ena nit z zvitka sukanca čez stroj skozi pero, ki jo napne, do ušesa na koncu šivanke. Če se stroj premakne, se igla zabode v blago, potegne nit skozenj in se z njo spet vrne v prvotno lego. Igla sama pa je hitrejša kakor nit, ki ne more takoj nazaj skozi blago, ampak se ustavi in napravi zanko. Skoznjo gre čolniček z drugo nitjo, ki je v notranjosti stroja. Ko se igla spet dvigne, se vrne tudi čolniček nazaj in zategne zanko. Tako nastanejo šivi dosti hitreje kakor bi jih mogla napraviti še tako urna roka.

Kako snažiš šivalni stroj?

Najprej moraš čolniček vzeti iz stroja in izključiti gonilni jermen. Potem dvigni gornji del stroja in ga na-

gni nazaj, da vidiš v spodnji del. Obriši vse dele s cunjjo, ki si jo namočila v petroleju, potem kani nekaj kapljic čistega petroleja v vse luknjice. Nato poženi stroj naprej in nazaj. Petrolej razkroji staro olje, ki se je strdilo in navzelo prahu. S tem, da poženeš stroj na obe strani, vrže stroj vse stare ostanke iz sebe, da jih lahko obrišeš. Ko je to delo pri kraju, namaži stroj z najfinejšim strojnim oljem (ne s petrolejem!) Nato vtakni čolniček na pravo mesto in jermen spet vključi.

Po snaženju

Ni priporočljivo, da bi takoj po mazanju stroj uporabljala, ker je še masten. Najbolje je, da napraviš nekaj šivov na kakem nerabnem odrezku. Pri tej priliki se tudi prepričaš, ali stroj brezhibno deluje. Če navzlic mazanju ne teče dovolj gladko, mora biti

v njem napaka. Dostikrat se pripeti, da se zameša med nit, ki prihaja iz čolnička, in ono, ki prihaja s šivanke, še druga nit. Človek ne bi mislil, kakšne malenkosti časih ustavijo šivalni stroj! V tem primeru je treba vzeti čolniček z njegovega mesta in nadležno nit z ostrimi škarjami potegniti ven.

Pazi na gonilni jermen!

Dostikrat stroj slabo teče, ker je jermen že preveč zrahljan. Takrat ga moraš malce skrajšati. Če se ti pretrga, ni treba kupovati novega, saj dobiš kratke končke v vsaki trgovini s šivalnimi stroji. Pri večjih popravilih pokliči rajši strokovnjaka kakor koga drugega, ki ti utegne stroj še bolj pokvariti.

Kadar stroja ne uporabljaš, ga pokrij. Kolikor bolj boš nanj pazila, toliko dalje ti bo služil.

Kako odstraniš prah

Prah ni samo eden najpogostejših vzrokov jeze v gospodinjstvu, temveč škoduje tudi zdravju in ga je treba z vsemi mogočimi sredstvi odpravljati. Ni dovolj, da je skrbna gospodinja oborožena z metlo, omelom in cunjjo, paziti mora tudi, da ga pride čim manj v stanovanje.

Dokazano je, da ne pride največ prahu, kakor se splošno misli, skozi okna, ampak da ga na čevljih prinesemo v sobe. Zato se mora boj proti prahu začeti že na pragu. Predložek iz sagovine je najboljšo orožje, ker zelo temeljito pobira prah s čevljev. Še boljše so seveda krtače, ki so tako pripravljene, da se človek lahko razpraši, ne da bi mu jih bilo treba vzeti v roke. Pritrjene naj bodo tako, da

vtakneš mednje čevlje in si ga dobro okrtičiš. Priporočljivo je tudi, da so stopnice in hodniki impregnirani s posebnim oljem, ki pobere prah s podplatov.

Pri snaženju mora gospodinja paziti, da se prah čim manj razkadi. Če nimaš aparata za izsesavanje prahu, ki je precej drag, izpraši preproge, divane, posteljne vložke, blazine in drugo kolikor mogoče daleč od hiše, na vsak način pa daleč stran od oken.

Sedanja moda podpira boj proti prahu na ta način, da predpisuje namestu nekdanjih težkih zastorov, zastorčke iz tankega blaga.

Kadar pometaš prah s tal, moraš omelo dostikrat iztepti.

SACHERJEVA TORTA

Potrebščine: 10 dkg surovega masla, 6 dkg sladkorja, 6 jajc, 12 dkg čokolade, ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega vanilinovega Gustina, 5 dkg moke, 1 kavna žlička Dr. Oetker-jevega pecilnega praška.

Priprava: Premešaj dobro surovo maslo, sladkor, rumenjake, čokolado in vanilinov sladkor do penastega stanja, dodaj nato sneg iz 5 beljakov in končno Gustin ter moko, pomešano s pecilnim praškom. Ko je torta spečena, jo pomaži z marmelado in prevleci s čokoladno glazuro. (Kuhaj 15 dkg sladkorja z nekoliko vode in 5 dkg kakava, da postane nitast, neprestano ga temeljito mešajoč; nato ga ohladi, da postane mlačen in polij s tem torto.) Zelo priporočljivo pa je tudi servirati to torto s spenjeno smetano ter jo preliti s čokoladno omako. Čokoladno omako pa napraviš iz Dr.

Oetker-jevega praška za vanilijevo omako, če dodaš 2 dkg kakava. V ostalem pa ravnaj, kakor veleva na vsakem zavojčku se nahajajoče porabno navodilo.

GORČICA

se ne posuši, če kaneš vanjo nekaj kapljic dobrega namiznega olja. S tem ji tudi zboljšaš okus.

ZELO PRASNA TLA

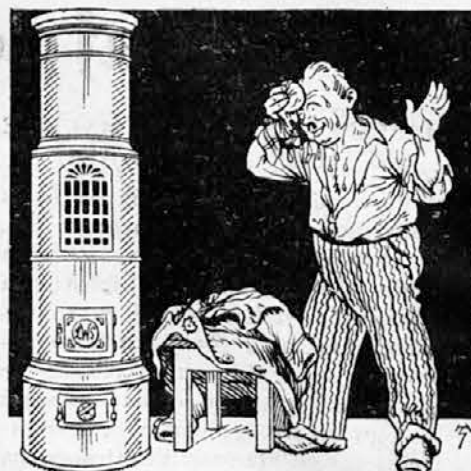
potresi s suho kavno goščo in šele nato pometi. Gošča vsesa prah in zato sobo laže pometiš, pa tudi higijeničneje, ker se toliko ne kadi.

Mezga iz suhih marelic

Potrebščine: četrt kile suhih marelic, četrt kile sladkorja, en liter vode.

Priprava: Marelice razreži in jih čez noč namoči v vodi, da se zmehčajo. Drugi dan jih kuhaj s sladkorjem, da postanejo kašaste. Mezgo za močnate jedi lahko še bolj razrediš.

RUFF čokolada = veselje
bonboni = vsake družine

Lutrovo pič vsaki rad kupuje,
ker ona s šivom najbolj varčuje!

ING. GUZELJ, Ljubljana — Šiška
Beljaška št. 4. Telefon 3252

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujala slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudlinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipega močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe prístni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudlinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

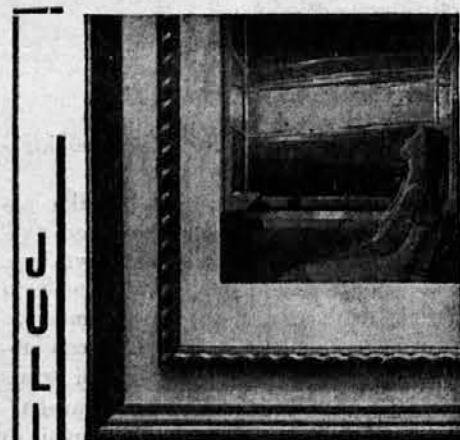
Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, bolj, flah in malinčnih močnatih jedi, šartlev, peciva, tort l. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker nadelo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavilo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

OKVIRJI, SLIKE,
OGLEDALA, STEKLO,
PORCELAN

KLEIN
LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠT. 4
Telefon št. 33-80

GOSPODINJA!

Ko pripravljáš za krst, ko praznuješ svatbo, ko vabiš prijatelje, ali če pripravljáš sploh kako pojedino, pomni, da boš goste zadovoljila le, če jim med drugim postrežeš tudi z izbornimi Pekaletami ali Jajninami. Zanesljivo prave so le v paketih po ¼ in ½ kg.